

Sygn. akt.

VIII Ga 278/17

WYROK

**W IMIENIU
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ**

Dnia 18 kwietnia 2018r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII
Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący

SSO Elżbieta Kala

Sędzia

SR del. Beata Sadowska (spr.)

Sędzia

SO Marek Tauer

Protokolant

Katarzyna Burewicz

po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia
2018r. w Bydgoszczy

na rozprawie

sprawy z powództwa: **H. K.**

przeciwko : **Powiatowi (...)**

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej
przez pozwanego od wyroku Sądu
Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 26
września 2017r. sygn. akt VIII GC
1602/17

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten
sposób że:

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 15.457,92 zł (piętnaście tysięcy czterysta pięćdziesiąt siedem złotych 92/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 9 września 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.160,70 zł (tysiąc sto sześćdziesiąt złotych 70/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;

4. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Bydgoszczy tytułem nieuiszczonej części opłaty od pozwu kwoty:

a) od powoda kwotę 248,40 zł (dwieście czterdzieści osiem złotych 40/100);

b) od pozwanego kwotę 579,60 zł (pięćset siedemdziesiąt dziewięć złotych 60/100);

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.493,50 zł (tysiąc czterysta dziewięćdziesiąt trzy złote 50/100) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Beata Sadowska Elżbieta Kala
Marek Tauer

Powód H. K. - prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) H. K. - wniósł do Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią pozew przeciwko pozwanemu Powiatowi (...) o zapłatę 22.082,74 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w oparciu o umowę z (...) w upadłości układowej zobowiązał się wykonać i zamontować więźbę dachową drewnianą oraz wykonać pokrycie dachowe budynku przystani wodnej w N.. Zgodnie z twierdzeniami powoda, w § 7 umowy strony ustaliły, że tytułem wynagrodzenia za wykonane przez niego prace zamawiający zapłaci na rzecz powoda ryczałtową kwotę 190 tys. złotych netto. Ponadto, w § 10 ustalono, że wartość zabezpieczenia z tytułu niewykonania bądź nienależytego wykonania umowy wynosić będzie 10% wartości wynagrodzenia umownego brutto. Powód wskazał, że w § 10 pkt 3 i 4 strony postanowiły, że kwota zabezpieczenia podlega podziałowi w ten sposób, że 70% kwoty zabezpieczenia będzie przeznaczona na zabezpieczenie zgodnego z umową wykonania robót i obowiązuje do 30 dni po odbiorze całego zadania inwestycyjnego, natomiast 30% kwoty zabezpieczenia miało być przeznaczona na zabezpieczenie ewentualnych roszczeń z tytułu gwarancji i rękojmi za wady fizyczne i prawne, obowiązując do 15 dni licząc od daty upływu umownego okresu gwarancji i rękojmi.

Powód podał, że za wykonaną pracę wystawił fakturę VAT na łączną kwotę 220.827,41 złotych brutto

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

Zauważył on, że wiązała go z wykonawcą generalnym umowa o roboty budowlane z dnia 17 października 2012 r., jednakże druga strona od umowy odstąpiła co powodowało, iż przestała istnieć odpowiedzialność solidarna pozwanego za zobowiązania generalnego wykonawcy.

i

W piśmie procesowym opatrzonym datą 31 grudnia 2015 roku pozwany powołał się na oświadczenie powoda, iż wszystkie należności wykonawcy zostały uregulowane. W związku z powyższym, zdaniem pozwanego, nie było podstaw do dochodzenia od niego jakichkolwiek roszczeń.

W dniu 26 stycznia 2016 roku Sąd Rejonowy w Nakle nad Notecią stwierdził swoją niewłaściwość i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Bydgoszczy.

W dniu 30 września 2016 roku Sąd Rejonowy w Bydgoszczy oddalił powództwo oraz orzekł o kosztach procesu (sygn. akt VIII GC 518/16).

Na skutek apelacji wniesionej przez powoda, wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2017 roku, wydanym pod sygn. akt VIII Ga 9/17, Sąd Okręgowy w Bydgoszczy uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Bydgoszczy, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

Ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy oparł się na dokumentach prywatnych załączonych do akt sprawy, a niekwestionowanych przez strony postępowania.

Nie budziło wątpliwości, że powód zawarł z (...) z siedzibą w B. umowę o roboty budowlane, a strony określiły wysokość zabezpieczenia roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania przedmiotu umowy wynosila 10% wartości wynagrodzenia umownego brutto. Zabezpieczenie miało gwarantować zgodne z umową wykonanie prac oraz służyć pokryciu ewentualnych roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy. Kontrahenci zdecydowali, że 70% gwarantowanej kwoty wniesionego zabezpieczenia będzie przeznaczona na zabezpieczenie zgodnego z umową wykonania robót i obowiązywać będzie do 30 dni po odbiorze całego zadania inwestycyjnego przez inwestora, potwierdzonego podpisany bezusterkowym końcowym protokołem odbioru prac. Jak wynikało z ust. 3, równowartość 30% gwarantowanej kwoty zabezpieczenia przeznaczona miało być na zabezpieczenie ewentualnych roszczeń z tytułu gwarancji jakości i rękojmi za wady fizyczne i prawne, obowiązując do 15 dni licząc od daty upływu umownego okresu gwarancji i rękojmi.

Sąd Rejonowy zaakceptował solidarną odpowiedzialność pozwanego za zobowiązania generalnego wykonawcy wobec powoda i uznał, że w świetle § 10 umowy podwykonawczej nr (...) (k. 29 - 32 akt), w sprawie istnieje zabezpieczenie odnoszące się do prawa zatrzymania części wynagrodzenia, a więc w istocie z

2

wynagrodzeniem, za które inwestor może odpowiadać solidarnie na podstawie art. 647¹ k.c. Jednocześnie Sąd orzekający w I instancji wskazał, iż w związku z odstąpieniem od umowy przez generalnego wykonawcę, rozważyć w tej sytuacji można analogiczne zastosowanie przepisów o następczej niemożności świadczenia. Przepis art. 495 § 1 k.c. nakazuje w takiej sytuacji zwrot świadczenia według przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu, a niezależnie od tego, zgodnie z przepisem art. 91 ust. 1 Prawa upadłościowego, zgodnie z którym zobowiązania pieniężne upadłego, których termin płatności świadczenia jeszcze nie nastąpił, stają się wymagalne z dniem ogłoszenia upadłości. Na jednej z opisanych podstaw roszczenie powoda o zwrot całej kwoty wynagrodzenia byłoby wymagalne albo z dniem odstąpienia od umowy o roboty budowlane i wezwania do zapłaty, albo z dniem ogłoszenia upadłości.

W ocenie Sądu, nie miało to znaczenia, ponieważ powód domaga się zapłaty odsetek dopiero od dnia wniesienia pozwu.

Sąd zasądził tym samym od pozwanego na rzecz powoda należności dochodzone pozwem.

Orzekając o kosztach procesu Sąd zastosował zasadę odpowiedzialności stron za wynik procesu (art. 98 § 1 i 3 k.p.c.).

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego poprzez błędne zastosowanie przepisów:

- art. 91 Prawa upadłościowego i przyjęcie, że roszczenie o zapłatę wynagrodzenia stało się wymagalne z dniem ogłoszenia upadłości likwidacyjnej generalnego wykonawcy,
- art. 65 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię umowy z dnia 31 maja 2013 roku i przyjęcie, że kwoty zatrzymane przez pozwaną stanowią część wynagrodzenia, nie zaś kaucję ,
- art. 638 k.c. poprzez przyjęcie za zasadny zwrot wynagrodzenia powodowi mimo trwania okresu rękojmi za wady wykonanego dachu.

W oparciu o wskazane zarzuty pozwany domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia powództwa, żądając zasądzenia kosztów procesu za obie instancje procesu, ewentualnie żądając uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Uzasadniając apelację pozwany podkreślił, że przepis art. 91 Prawa upadłościowego dotyczy wyłącznie upadłego, a roszczenie o zwrot zatrzymanej

3

należności nie powinno zostać uznane za wymagalne jeszcze przed upływem okresu rękojmi i gwarancji.

Pozwany podniósł ponadto, iż w niniejszej sprawie nie mamy do czynienia z roszczeniem o wypłatę wynagrodzenia, a wobec ujawnienia się wad robót wykonanych przez powoda do czasu upływu okresów rękojmi i gwarancji żądanie powoda nie znajduje uzasadnienia.

W odpowiedzi na apelację powód podtrzymał wcześniejsze stanowisko podkreślając, iż przepis art. 91 Prawa upadłościowego dotyczy również zobowiązania pozwanego z uwagi na charakter gwarancyjny odpowiedzialności inwestora.

Pozwany podniósł ponadto gotowość powoda do usunięcia wad stwierdzonych na obiekcie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Przed wszystkim Sąd nie podzielił zarzutu skarżącego, by sposób zabezpieczenia roszczeń gwarancyjnych wykluczał odpowiedzialność pozwanego, wobec faktu, iż nie stanowią one roszczeń o wynagrodzenie.

Słusznie bowiem wskazał Sąd Rejonowy, iż w omawianej sprawie roszczenie powoda o zwrot kwoty zatrzymanej w charakterze takiej „kaucji” jest właśnie żądaniem zwrotu wynagrodzenia.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w sposób precyzyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 19 stycznia 2011 roku (V CSK 204/10), zgodnie z którym charakter prawny zabezpieczenia zawsze winien być oceniany przez pryzmat postanowień umownych. Strony winny bowiem ustalić, czy zabezpieczenie ma nastąpić w formie kaucji gwarancyjnej, czy też jako zabezpieczenie miało służyć zatrzymane wynagrodzenie wykonawcy, który po pierwsze godził się na wypłacenie tej jego części w innym terminie, niż określony w umowie, a po drugie zgadzał się by inwestor przeznaczył je na pokrycie wierzytelności z tytułu roszczeń z rękojmi.

Z treści umowy powoda z generalnym wykonawcą (§ 10 ust. 1) wynika tymczasem jednoznacznie, iż zabezpieczenie miała stanowić część zatrzymanego wynagrodzenia.

4

Przed wszystkim potwierdza taką możliwość językowa wykładnia samej regulacji, gdzie wyraźnie podkreślono, że chodzi o część wynagrodzenia powoda.

Powyższe powodowało, że zasadnie uznał Sąd Rejonowy, iż pozwany jako inwestor ponosił odpowiedzialność gwarancyjną w zakresie roszczeń powoda o wynagrodzenie za wykonane roboty.

Sąd Okręgowy uznał jednak, że apelacja powoda zasługuje na uwzględnienie w części, w jakiej kwestionuje on wymagalność części roszczeń powoda.

Zwrócić należy uwagę, iż treść art. 91 ust. 1 ustawy - Prawo upadłościowe, zgodnie z którym zobowiązania pieniężne upadłego, których termin płatności świadczenia jeszcze nie nastąpił, stają się wymagalne z dniem ogłoszenia upadłości, nie dotyczy współdłużników upadłego. Powołana regulacja ma na celu uporządkowanie rozliczeń finansowych z udziałem upadłego, nie zaś wszystkich uczestników stosunków prawnych, których dotyczy wierzytelność.

Podkreślić należy, że w piśmiennictwie (m.in. K. Piasecki, Ustawa Prawo Upadłościowe i naprawcze. Komentarz, Dom Wydawniczy ABC, s. 116) również panuje zgodność co do tego, że natychmiastowa wymagalność wierzytelności przysługującej wierzycielowi w stosunku do upadłego nie zmienia treści stosunku prawnego między wierzycielem, a współdłużnikiem upadłego. Od tych osób wierzyciel może żądać spełnienia świadczenia w pierwotnym terminie wymagalności.

Stanowisko takie zawarł również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 marca 2008 roku (V CSK 499/07).

Mając powyższe na uwadze częściowo zasadnym zatem okazał się zarzut pozwanego zawarty w apelacji, iż roszczenia powoda nie są wymagalne.

O ile bowiem roszczenie o zwrot należności kaucyjnej w części 70% winien nastąpić po upływie 30 dni od chwili odbioru całego zadania inwestycyjnego przez inwestora, o tyle pozostała część należności winna zostać zwrócona dopiero po upływie 15 dni od daty upływu umownych okresów gwarancji i rękojmi.

Tymczasem zgodnie z § 14 ust. 3 umowy, będącej podstawą roszczeń powoda, okres rękojmi i gwarancji mijał z upływem 5 lat od daty uzyskania przez inwestora pozwolenia na użytkowanie całego zadania inwestycyjnego.

Zakładając, że do zawarcia umowy doszło w dniu 31 maja 2013 roku, ów okres nie upłynął nawet do dnia wydania wyroku w niniejszej instancji. Powodowało to, iż roszczenie powoda w zakresie żądania 30 % zatrzymanej części wynagrodzenia nie było wymagalne.

5

W pozostałej jednak części zasługiwało ono na uwzględnienie, zwłaszcza, że na rozprawie w dniu 18 kwietnia 2018 roku obie strony postępowania zgodnie potwierdziły, że do zakończenia procesu inwestycyjnego doszło na przełomie lat 2014 i 2015.

Reasumując wskazać należy, iż w ocenie Sądu Okręgowego roszczenie powoda obejmujące część 70 % zatrzymanego wynagrodzenia było wymagalne, zaś pozwany był zobowiązany do zapłaty należności w oparciu o przepis art. 647¹ k.c.

W pozostałym zaś zakresie (30% zatrzymanych należności) roszczenie powoda nie było wymagalne na chwilę wyrokowania i w zakresie, w jakim apelacja kwestionowała zasadność roszczenia, zasługiwała ona na uwzględnienie.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 15.457,92 złotych, stanowiącą 70% zatrzymanej części wynagrodzenia za wykonane roboty wraz z żadaną przez powoda należnością odsetkową, oddalając powództwo w pozostałym zakresie.

O kosztach postępowania Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1 i 99 k.p.c. stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, przy czym orzeczenie zapadło z uwzględnieniem art. 100 k.p.c. rozdzielając koszty stosunkowo, z uwzględnieniem, że powód wygrał w 70%.

Powód poniósł koszty procesu w wysokości 2.694,00 złotych tytułem kosztów procesu. Do kosztów procesu Sąd zaliczył kwotę: 2.400,00 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego według stawki minimalnej ustalonej w § 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych według brzmienia na datę wytoczenia powództwa, opłatę od pozwu w kwocie 277,00 złotych oraz kwotę 17,00 złotych opłaty skarbowej.

Pozwany poniósł koszty procesu w wysokości 2.417,00 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej.

Mając na uwadze powyższe Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.160,70 (2.694x70%-(725,10)-2.417x30%(1.056,60)).

W punkcie I 4. sentencji wyroku, w oparciu o przepis art. 83 ust. 1 i 2 w związku z art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd nakazał pobrać proporcjonalnie każdej ze stron stosowną część nieuiszczonej części opłaty od pozwu.

6

W zakresie nieuwzględnionym przez Sąd, apelację pozwanego należało oddalić jako niezasadną w oparciu o przepis art. 385 k.p.c. (pkt II wyroku).

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie przepisów art. 98 i 100 k.p.c, stosownie do wyniku sprawy.

7